УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

ИЗВЕШТАЈ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

1. *Датум и орган који је именовао комисију*:

Наставно-научно веће Филолошког факултета Универзитета у Београду донело је Одлуку бр. 1445/1 на VI редовној седници одржаној 20. априла 2022. године, којом се образује Комисија за оцену научне заснованости теме докторске дисертације коју је мср Јована Базић пријавила под насловом „Ограђивање у јавном дискурсу: контрастивна анализа италијанског и српског језика“.

2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назив уже научне области за коју је изабран у звање, датум избора у звање и назива факултета, установе у којој је члан комисије запослен:

1. Др Саша Модерц, редовни професор за ужу научну област Италијанистика, изабран у звање 23.03.2022. године, запослен на Филолошком факултету Универзитета у Београду (председник Комисије);
2. Др Наташа Јанићијевић, доцент за ужу научну област Италијанистика, изабрана у звање 31.10.2017. године, запослена на Филолошком факултету Универзитета у Београду;
3. Др Тијана Кукић, доцент за ужу научну област Италијански језик и лингвистика, изабрана у звање 14.03.2019. године, запослена на Филолошко-уметничком факултету Универзитета у Крагујевцу.

II БИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Јована Д. Базић рођена је 10. септембра 1995. године у Крагујевцу, где је завршила основну школу и Прву крагујевачку гимназију.

Основне академске студије завршила је 2018. године на Филолошко-уметничком факултету Универзитета у Крагујевцу, са просечном оценом 9,36 и стекла звање дипломирани филолог - италијаниста. У току студија, јула 2015. године, боравила је у Италији као учесница пројекта под називом *Programma di politiche minorili in Serbia*, насталог у сарадњи Министарства спољних послова и Италијанског института за културу у Београду.

Мастер студије на програму *Језик, књижевност, култура* на Филолошком факултету Универзитета у Београду завршила је 2019. године с просечном оценом 9,67. Одбраном рада на тему *Пасивна, повратна и безлична заменица „si“ уз модалне глаголе* стекла је звање мастер професор језика и књижевности.

Докторске студије уписала је на Филолошком факултету у Београду 2019. године (број досијеа: 2019/30036) и положила све испите с просечном оценом 10.

На Филолошко-уметничком факултету Универзитета у Крагујевцу, у академској 2018/2019. години била је ангажована у извођењу наставе на предметима Италијански 1 и 2 (изборни језик). Од децембра 2019. запослена је као истраживач-приправник на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу, где од октобра 2021. изводи наставу из предмета Италијански 1 и

Италијански 2 (изборни језик).

Године 2021. стекла је диплому научног и стручног преводиоца за италијански језик у Удружењу научних и стручних преводилаца Србије.

III БИБЛИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Кандидаткиња мср Јована Базић у пријави наводи следеће референце својих радова:

1. Базић, Ј. (2022). Анализа особености и учесталости италијанских дискурсних маркера и њихови преводни еквиваленти. *Савремена проучавања језика и књижевности 2021. Зборник радова са XIII научног скупа младих филолога, књ. 1.,* стр. 365-376. Крагујевац: ФИЛУМ.
2. Базић, Ј. (2021). Фразеологизми у делима Умберта Ека. *Савремена проучавања језика и књижевности 2020. Зборник радова са XII научног скупа младих филолога, књ. 1.,* стр. 115-123. Крагујевац: ФИЛУМ.
3. Базић, Ј. (2021). Употреба и положај заменице „si“ уз модалне глаголе у италијанском језику. *Живи језици, 40* (2), 137-152.

IV ОЦЕНА ДА ЈЕ КАНДИДАТ ПОДОБАН ДА РАДИ ДИСЕРТАЦИЈУ

Увидом у биографију и библиографију кандидата, Комисија сматра да мср Јована Базић испуњава све услове за израду докторске дисертације.

V ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ПРЕДЛОЖЕНОГ МЕНТОРА

За ментора је предложена др Невена Цековић, доцент на Катедри за италијанистику на Филолошком факултету Универзитета у Београду.

Библиографија ментора са најмање пет јединица релевантних за област из које се ради докторска дисертација:

1. Ceković, N. (2022). *Italijanski razgovorni jezik.* Beograd: Filološki fakultet.
2. Ceković, N. (2020). Tekstualni, gramatički i semantički pristupi italijanskim diskursnim markerima. U S. Gudurić, B. Radić-Bojanić & P. Mutavdžić (prir.), *Jezici i kulture u vremenu i prostoru IX/1* (str. 235-247). Novi Sad: Filozofski fakultet/Pedagoško društvo Vojvodine.
3. Ceković, N. (2020). Metatekstualna kompetencija učenika na srednjem nivou znanja italijanskog kao drugog jezika. U V. Polovina & B. Kovačević (prir.), *Primenjena lingvistika danas - jezik, književnost i interdisciplinarnost: zbornik radova sa Šestog međunarodnog kongresa „Primenjena lingvistika danas - jezik, književnost i interdisciplinarnost“, Beograd, 12-13. oktobar 2018.* (str. 197-209). Beograd: Društvo za primenjenu lingvistiku Srbije/Filološki fakultet Univerziteta u Beogradu/Filozofski fakultet Univerziteta u Novom Sadu.
4. Ceković, N. (2018). *Praktikum za vežbe prevođenja sa italijanskog na srpski jezik*. Niš: Sven.
5. Ceković, N. (2018). Osobenosti nastave pragmatike u italijanskom kao J2 na univerzitetskom nivou. U A. Vraneš & Lj. Marković (prir.), *Kultura univerziteta i filologija, knj. 6/1* (str. 169-186). Beograd: Filološki fakultet.
6. Ceković, N. (2018). Segnali discorsivi in classe di italiano Ls: uno sguardo dalla parte del docente e dell’apprendente. *Italiano a stranieri, 25,* 16-20.
7. Ceković, N. (2018). Didaktički materijali za italijanski kao L2: (ne)eksplicitni fokus na diskursnim markerima. *Anali Filološkog fakulteta, 30* (1), 117-138.
8. Ceković, N. (2018). Relations between the Forms and Functions of Discourse Markers and Levels of Competence in L2 Italian: State of the Art. U S. Gudurić & B. Radić-Bojanić (prir.), *Jezici i kulture u vremenu i prostoru VII/1* (str. 523-531). Novi Sad: Filozofski fakultet/Pedagoško društvo

Vojvodine.
9. Ceković, N. & Janićijević, N. (2018). La traduzione dei segnali discorsivi italiani in serbo: il caso dei verbi di percezione visiva e uditiva. *Filološki pregled, 45* (2), 93-106.
10. Ceković, N. & Janićijević, N. (2017). *Scusa, sai, ti dico...* Gli equivalenti serbi dei segnali discorsivi italiani di origine verbale. *Anali Filološkog fakulteta, 29* (2), 51-65.
11. Ceković, N. & Radojević, D. (2016). La "politraducibilità" dei segnali discorsivi italiani. In R. Scotti Jurić, N. Poropat Jeletić & I. Matticchio (eds.), *Studi filologici e interculturali tra traduzione e plurilinguismo* (pp. 451-464). Ariccia: Aracne Editrice.
12. Ceković, N. (2014). I segnali discorsivi nell'interlingua degli studenti universitari di italiano L2. *Italica Belgradensia, 2*, 93-110.
13. Ceković-Rakonjac, N. (2013). ITALBEG corpus parlato di italiano L2. *Italica Belgradensia, 1*, 336-348.
14. Ceković-Rakonjac, N. (2012). Ortografska transkripcija govornog korpusa ESNAKIT. U A. Vraneš, LJ. Marković & G. Alexander (prir.), *Digitalizacija kulturne i naučne baštine, univerzitetski repozitorijumi i učenje na daljinu, knj. 3* (str. 163-182). Beograd: Filološki fakultet.
15. Ceković-Rakonjac, N. (2011). Različiti pristupi definisanju i opisu diskursnih markera. *Anali Filološkog fakulteta, 23* (2), 133-153.

Комисија сматра да доц. др Невена Цековић испуњава све услове за ментора ове докторске дисертације, јер је објавила већи број радова из области контрастивних истраживања италијанског и српског језика, анализе дискурса, прагматике и примењене лингвистике.

VI ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ:

1. Формулација назива тезе (наслова)

Будући да ће се мср Јована Базић у својој дисертацији бавити проучавањем прагматичко-семантичких функција средстава ограђивања у јавном дискурсу у италијанском језику, као и њиховим српским еквивалентима, Комисија закључује да је назив тезе „Ограђивање у јавном дискурсу: контрастивна анализа италијанског и српског језика" прикладан и да адекватно репрезентује суштину предложене теме истраживања.

2. ***Предмет (проблем) истраживања***

Предмет истраживања докторске дисертације мср Јоване Базић представља опис и анализа прагматичких и семантичких функција средстава ограђивања у јавном дискурсу у италијанском и српском, као и утврђивање њихових еквивалената у датим језицима.

Појам ограђивања се у научној литератури проучава из перспективе различитих лингвистичких дисциплина и метода (анализа дискурса, прагматика, семантика, контрастивна анализа). На основу увида у стручну и научну литературу, кандидаткиња констатује да у досадашњим студијама овај феномен није анализиран у свим типовима дискурса будући да су оне већином фокусиране на академски (Hyland 1996, Caffi 2017), медицински (Prince *et al*. 1980, Salager-Meyer 1994, Caffi 1999, Трбојевић-Милошевић 2012) или новински дискурс (Копривица-Лелићанин 2014). Знатно је мањи број студија које пажњу посвећују изучавању овог појма у јавном дискурсу, тј. свакодневној комуникацији, попут радова Фрејзера (Fraser 2010) и Николић (2017), који се баве истраживањем ограда у политичком дискурсу.

Осим тога, у литератури се појам ограђивања и ограда најчешће проучава у енглеском језику, док су студије које за предмет имају италијански и српски језик знатно мањег обима. Наведени проблем у италијанском језику углавном остаје у сенци проучавања других појмова, под окриљем истраживања других елемената разговорног језика, попут дискурсних маркера или

епистемичке модалности (Bazzanella 1994, Schneider 1999). На основу увида у релевантну литературу, кандидаткиња констатује и да ова тема није била предмет италијанско-српских контрастивних проучавања.

О ограђивању се сазнаје из Лејкофове студије у којој аутор даје дефиницију појма наводећи да су *ограде* (итал. *siepi*, енгл. *hedges*) речи које ствари чине више или мање неодређеним (*words whose job is to make things fuzzier or less fuzzy*, Lakoff 1973: 471). Појаву су потом истраживали и други аутори, који су, међутим, употребљавали другачију терминологију. Тако се, на пример, у енглистичкој литератури јављају и *downtoners* (Quirk *et al*. 1972), *downgraders* (House & Kasper 1981), *compromisers* (James 1983), *pragmatic devices* (Stubbe & Holmes 1995). У италијанском језику се у вези с овом језичком појавом претежно користи термин *митигација* или *ублажавање* (итал. *mitigazione*, енг. *mitigation*), који уводи Кафи (Caffi 1999, 2017), док остали италијанисти, попут Бацанеле (Bazzanella 1990, 1995, 2001, 2006, 2010) и Шнајдер (Schneider 1999) о ограђивању говоре у оквиру других појмова (дискурсних маркера или епистемичке модалности). У литератури на српском језику углавном се користе термини *ограђивање* и *ограђивачи* (Благојевић 2007, Трбојевић-Милошевић 2011, Копривица-Лелићанин 2014), односно *ограде* (Ђорђевић 2016, Николић 2017).

У дефинисању појма ограђивања у свом истраживању кандидаткиња ће за полазиште узети резултате Лејкофовог рада, фокусираног на проучавање средстава ограђивања, односно ограда. У студији под насловом *Hedges: A Study In Meaning Criteria And The Logic Of Fuzzy Concepts* (Lakoff 1973), аутор је проучио и дефинисао појам ограда са становишта теорије прототипа, теорије расплинутих скупова и категоризације. Дефиниција ограда из ове студије учестало се у литератури користи од стране других аутора, као полазиште у даљој анализи. Значајан је и Тејлоров допринос (Taylor 1995: 76) према којем су средства, дефинисана од стране Лејкофа као ограде, заправо ресурси језика који омогућавају говорнику да изрази степен припадности елемената исказа одређеној категорији. Осим Лејкофовог виђења и овакво тумачење са становишта теорије прототипа послужиће кандидаткињи приликом дефинисања и тумачења појма ограда у њеном истраживању.

Теоријски приступ узет као полазиште у предложеном истраживању подудара се са оним који у свом раду примењује Фрејзер (Fraser 1975, 1980, 2009, 2010) будући да се у енглистичкој литератури овај аутор највише бавио предметним питањем, првенствено из угла прагматике и прагматичке компетенције. У склопу својих студија, Фрејзер (Fraser 2010: 22) истиче да је ограђивање реторичка стратегија и дефинише ограде као језичка средства – лексичке јединице или синтаксичке структуре. Унутар ограда, аутор издваја низ поткатегорија: апроксиматоре (енг. *approximator*), ослабљиваче (*weakner*), маркере учтивости (*politeness markers*), заокругљиваче (*rounder*), штитове (*shields*) и др.

Поред тог приступа, издвајају се и приступи других аутора, класификације и дефиниције ограда у њиховим студијама, чиме се стиче увид у разноврсност подела и различитост термина употребљених за ограде. Хаус и Каспер (House & Kasper 1981: 166 - 168) у оквиру појма *ослабљивачи* (енг. *downgraders*) наводе једанаест група маркера који ублажавају значење исказа (*politeness markers, play-down, consultative device, hedge, understater, downtoner, minus committer, forewarn, hesitator, scope-state, agent avoider*). Ограде (енг. *hedges*), по њиховом тумачењу чине четврту групу и представљају ослабљиваче којима говорник избегава прецизну пропозициону спецификацију. Даље, Кверк и сарадници (Quirk *et al*. 1972) тумаче појмове *diminishers, minimizers, approximators* као поткатегорије појма ограде (енг. *downtoners).* Принс и сарадници (Prince *et al*. 1982: 4) врше поделу ограда на апроксиматоре (енг. *approximators)* и штитове (*shields*), делећи потом прву категорију, апроксиматоре, на адапторе (*adaptors*) и заокругљиваче (*rounders*), а другу, на штитове уверљивости (*plausibility*) и штитове атрибуције (*attribution*). У својим истраживањима Хајленд сагледава ограђивање кроз различите друштвене, професионалне и институционалне контексте. Према Хајлендовој подели (Hyland 1996: 7) разликују се два типа ограда: *content-oriented* (ограде окренуте садржају или ограде оријентисане на садржај) и *reader-oriented* (ограде окренуте читаоцу или ограде оријентисане на читаоца, уп. Ђорђевић 2016: 29).

Уз наведене приступе кандидаткиња помиње и резултате студија италијанске лингвисткиње Кафи (Caffi 1990, 1999, 2001, 2007, 2013) која се подробније бави проблемом ограђивања у оквиру појма ублажавања, чији је еквивалент, како ауторка наводи (Caffi 1999: 882) у енглеском језику *attenuation* (итал. *mitigazione*, енг. *mitigation*). Постоје три категорије овог појма: *bushes* или *propostional hedges* (итал. *cespugli* – дословно *жбунови,* срп. *пропозиционе ограде*), *shields* (итал. *schermi*, срп. *штитови*) и *hedges* (итал. *siepi*, срп. *ограде*). Иако истиче да не постоји јасна разлика међу овим појмовима, за последњу групу ауторка напомиње да су то средства чији је циљ да се усредсреде на илокуцију, односно на индикаторе илокуцијске снаге (Caffi 1999: 892). Будући да је управо Кафи анализирала примере у италијанском језику, њен рад послужиће као једна од битних смерница у анализи корпуса предложене дисертације. Поред поменуте ауторке и Бацанела (Bazzanella 1990, 1995, 2001, 2006, 2010) је у својим студијама посредно говорила о ограђивању, и то анализирајући дискурсне маркере и појам епистемичке модалности. На основу њених резултата, могуће је издвојити неколико средстава помоћу којих се ограђивање манифестује у италијанском језику: пре свега, епистемички глаголи (*sembrare, pensare, parere, credere*), затим именице (*probabilità, possibilità*), придевске конструкције и придеви (*essere certo, essere sicuro*), прилози (*probabilmente, presubilmente*) и друге врсте речи. Наведеним примерима из италијанског језика придодају се и: *una sorta di, una specie di, diciamo, direi, secondo la mia opinione, tipo, come* и др. (Цековић 2022: 109).

Имајући у виду предочене, разноврсне приступе и класификације, кандидаткиња очекује да ће бити нужно да у раду, поред Фрејзеровог приступа, узме за референтне и резултате студија других аутора (Хајленд, Кафи, Бацанела, и др.). Будући да су код других аутора средства ограђивања сагледана из угла различитих лингвистичких дисциплина, кандидаткиња напомиње да ће своје проучавање и анализу спровести ослањајући се на комбиноване приступе, узимајући у обзир и другачије аспекте анализа. На тај начин, а имајући у виду намеру да испитивани корпус буде разноврстан и да обухвати широку сферу јавног живота, кандидаткиња ће обезбедити нужну, што ширу теоријску основу за валидност свог проучавања.

Корпус истраживања биће сачињен од примера који осликавају свакодневну комуникацију у италијанском и у српском језику. Разлог за репрезентовање јавног дискурса у корпусу лежи у чињеници да су се досадашње студије појмом ограђивања и ограда бавиле проучавајући углавном академске, медицинске и новинске чланке. Стога кандидаткиња истиче корист од анализе употребе и особености појмова ограђивања и ограда кроз призму јавног дискурса. Детаљном и пажљивом селекцијом примера из овог типа дискурса настојаће да поред семантичких и прагматичких функција које ограде имају, укаже и на фреквентност јављања средстава ограђивања у јавном дискурсу. Уз то, кроз предложено истраживање покушаће да разјасни да ли се дискурсни маркери јављају у служби ограђивања, помоћу којих језичких средстава се исказују и у којој се граматичкој категорији овај феномен највише испољава.

Када је реч о контрастивној анализи италијанског и српског језика, кандидаткиња ће у дисертацији покушати да утврди различите српске еквиваленте италијанских средстава ограђивања. Будући да су средства ограђивања у италијанском и њихови српски еквиваленти недовољно обрађени у италијанско-српским контрастивним истраживањима, Комисија констатује да је предложени предмет истраживања подобан својом сложеношћу, актуелношћу и значајем у области дисертације.

3. *Библиографија прелиминарних истраживања*

Јована Базић је приложила прелиминарни списак литературе од преко стотину библиографских јединица релевантних за истраживање.

1. Andersen, G. (2010). A contrastive approach to vague nouns. In: G. Kaltenböck, W. Mihatsch & S. Schneider (eds.), *New Approaches to Hedging, vol. 9* (pp. 35-48). UK: Bingley.
2. Austin, J. L. (1962). *How to do things with words*. Oxford: Clarendon Press.

3. Bazzanela, C. (1990). Phatic connectives as interactional clues in contemporary spoken. *Italian Journal of Pragmatics, 14*, 629-647.
4. Bazzanella, C. (1994). *Le facce del parlare*. Firenze: La Nuova Italia.
5. Bazzanela, C. (1995). I segnali discorsivi. In: L. Renzi, G. Salvi & A. Cardinaletti (eds.), *Grande grammatica italiana di consultazione, vol. 3* (pp. 225-257). Bologna: Il Mulino.
6. Bazzanela, C. (2001). Segnali discorsivi e contesto. In: W. Heinrich, S. Heiss, & M. Soffritti (eds.), *Modalità e Substandard, Atti del Convegno Internazionale*, Forlì 26-27 ottobre 2000 (pp. 41-64). Bologna: CLUEB.
7. Bazzanella, C. (2005). Segnali discorsivi e sviluppi conversazionali. In: F. Albano Leoni & R. Giordano (eds.), *Italiano parlato. Analisi di un dialogo* (pp. 137-157). Napoli: Liguori.
8. Bazzanela, C. (2006). Discourse markers in Italian: towards a "compositional" meaning. In: K. Fischer (ed.), *Approaches to discourse particles, vol. 1* (pp. 449-465). Oxford: Elsevier.
9. Bazzanella, C. (2008). *Linguistica e pragmatica del linguaggio. Un'introduzione*. Roma/Bari: Gius. Laterza & Figli.
10. Bazzanella, C. (2010). I segnali discorsivi. In: L. Renzi & G. Salvi (eds.), *Italant. Grammatica dell'italiano antico* (pp. 1339-1357). Bologna: Il Mulino.
11. Bazzanella, C., Caffi, C. & Sbisà, M. (1991). Scalar dimensions of illocutionary force. In: I. Z. Zagar (ed.), *Speech acts. Fiction or reality?* (pp. 63-76). Ljubljana: IPRA distribution Center for Jugoslavia.
12. Belić, A. (1958). *O jezičkoj prirodi i jezičkom razvitku. Lingvistička ispitivanja*. Beograd: Nolit.
13. Berretta, M. (1984). Connettivi testuali in italiano e pianificazione del discorso. In: L. Coveri (ed.), *Linguistica testuale. Atti del XV Congresso Internazionale di Studi, SLI, Genova-Santa Margherita Ligure 8-10 maggio 1981* (pp. 237-254). Roma: Bulzoni.
14. Berretta, M. (1994). Il parlato italiano contemporaneo. In: L. Serianni & P. Trifone (eds.), *Storia della lingua italiana, vol. 2* (pp. 239-270). Torino: Giulio Einaudi.
15. Berruto, G. (1993). Varietà diamesiche, diastratiche, diafasiche. In: A. Sobrero (ed.), *Introduzione all'italiano contemporaneo. La variazione e gli usi* (pp. 37-92). Roma-Bari: Laterza & Figli.
16. Bertuccelli Papi, M. (1993). *Che cos'è la pragmatica*. Milano: Bompiani.
17. Blagojević, S. (2007). Autorovo ograđivanje kao retorička strategija u akademskom diskursu: kontrastivna analiza. *Zbornik radova Filozofskog fakulteta u Prištini, (37)*, 125-134.
18. Caffi, C. (1990). Modulazione, mitigazione, litote. In: M. E. Conte, A. G. Ramat & P. Ramat (eds.), *Dimensioni della Linguistica* (pp. 169-199). Milano: Angeli.
19. Caffi, C. (1999). On mitigation. *Journal of Pragmatics, 31*, 881-909.
20. Caffi, C. (2001). *La mitigazione: un approccio pragmatico alla comunicazione nei contesti terapeutici*. Münster: LIT.
21. Caffi, C. (2007). *Mitigation.* Amsterdam: Elsevier.
22. Caffi, C. (2013). Mitigation. In: M. Sbisà and K. Turner (eds.), *Pragmatics of speech actions* (pp. 257-285). Berlin/Boston: De Gruyter Mouton.
23. Caffi, C. (2017). La mitigazione: tappe di un itinerario di ricerca. *Normas, 7*, 4-18.ж
24. Caffi, C. & Hölker, K. (2002). Pragmatica linguistica e analisi della conversazione. In: C. Lavinio (ed.), *La linguistica italiana alle soglie del 2000 (1987-1997 e oltre)* (pp. 505-531). Roma: Bulzoni.
25. Carli, A. (1999). La mitigazione nella lezione universitaria. In: A. Ciliberti & L. Anderson (eds.), *Le forme della comunicazione accademica* (pp. 84-101). Milano: Franco Angeli.
26. Ceković, N. (2011). Različiti pristupi definisanju i opisu diskursnih markera. *Anali Filološkog fakulteta, 23* (2), 133-153.
27. Ceković, N. (2014). I segnali discorsivi nell'interlingua degli studenti universitari di italiano L2. *Italica Belgradensia, 2* (1), 93-110.
28. Ceković, N. (2022). *Italijanski razgovorni jezik*. Beograd: Filološki fakultet.

29. Ceković, N. & Janićijević, N. (2017). “Scusa, sai, ti dico”... Gli equivalenti serbi dei segnali discorsivi italiani di origine verbale. *Anali Filološkog fakulteta, 29* (2), 51-65.
30. Ceković, N. & Janićijević, N. (2018). La traduzione dei segnali discorsivi italiani in serbo: il caso dei verbi di percezione visiva e uditiva. *Filološki pregled, 45* (2), 93-106.
31. Clemen, G. (1997). The concept of hedging: Origins, approaches and definitions. In: R. Markkanen & H.Schröder (eds.), *Hedging and Discourse Approaches to the Analysis of a Pragmatic Phenomenon in Academic Texts* (pp. 235-248). Berlin: Walter de Gruyter.
32. Channel, J. (1994). Vague Language. Oxford: Oxford University.
33. Charles, M. (2015). Genre, corpus and discourse: Enriching EAP pedagogy. In: P. Thompson & G. Diani (eds.), *English for Academic Purposes: Approaches and Implications* (pp. 265-284). Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing.
34. Coates, J. (1987). Epistemic modality and spoken discourse. Transactions of the Philological Society. *Academia, 85* (1), 110-131.
35. Contento, S. (1994). I marcatori discorsivi del colloquio psicologico. In: F. Orletti (ed.), *Fra conversazione e discorso. L’analisi dell’interazione verbale* (pp. 217-232). Roma: Carocci editore.
36. Cortellazzo, M. (1994). *Lingue speciali. La dimensione verticale*. Padova: Unipress.
37. Crompton, P. (1997). Hedging in academic writing: Some theoretical problems. *English for Specific Purposes, 16* (4), 271-287.
38. Czerwionka, L. (2012). Mitigation: the combined effects of imposition and certitude. *Journal of Pragmatics, 44*, 1163-118.
39. D’Achille, P. (2003). *L’italiano contemporaneo*. Bologna: Il Mulino.
40. Dardano, M. (1994). Profilo dell’italiano contemporaneo. In: L. Serianni & P. Trifone (eds.), *Storia della lingua italiana, vol. 2* (pp. 343-430). Torino: Giulio Einaudi.
41. Dressler W. & Merlini Barbaresi L. (1992). Intensificazione e rielaborazione: effetti morfopragmatici. In: G. Gobber (eds.), *La linguistica pragmatica* (pp. 51-60). Roma: Bulzoni.
42. Đorđević, D. (2016). *Ograde u naučnim radovima na engleskom i srpskom jeziku*. (Neobjavljena doktorska disertacija). Filološki fakultet: Beograd.
43. Đorđević, R. (2000). *Uvod u kontrastiranje jezika*. Beograd: Filološki fakultet.
44. Fairclough, N. (1992). *Discourse and Social Change*. London: Polity Press.
45. Fraser, B. (1980). Conversational mitigation. *Journal of Pragmatics, 4* (4), 341-350.
46. Fraser, B. (1990). An approach to discourse markers. *Journal of Pragmatics, 14*, 383-395.
47. Fraser, B. (1999). What are discourse markers? *Journal of Pragmatics, 31*, 931-952.
48. Fraser, B. (2006). Towards a theory of discourse markers. In: K. Fischer (ed.), *Approaches to discourse particles, vol. 1* (pp. 189–204). Oxford: Elsevier.
49. Fraser, B. (2009). Pragmatic Competence: The Case of Hedging. In: G. Kaltenböck, W. Mihatsch, & S. Schneider (eds.), *New Approaches to Hedging* (pp. 15-34). Bingley: Emerald Group.
50. Fraser B. (2010). Hedging in political discourse: The Bush 2007 press conferences. In: U. Okulska, & P. Cap (eds.), *Perspectives in politics and discourse* (pp. 201-213). USA: John Benjamin’s Publishing Company.
51. Galatolo R. & Pallotti G. (1999). *La conversazione. Un’introduzione allo studio dell’interazione verbale*. Milano: Raffaello Cortina Editore.
52. Gee, J. P. & Green, J. L. (1998). Discourse analysis, learning and social practice: A methodological study. *Review of Research in Education, 23* (1), 119-169.
53. Giordano, C. (2017). *La mitigazione nella prosa scientifico-accademica italiana e nella prospettiva dell’insegnamento dell’italiano LS*. (Neobjavljena doktorska disertacija). Milano: Università cattolica del Sacro Cuore.
54. Haverkate, H. (1992). Deictic categories as mitigating devices. *Pragmatics, 2* (4), 505-522.
55. Herring, S. C. (2004). Computer-Mediated Discourse Analysis: An Approach to Researching Online Behavior. In: S. A. Barab, R. Kling, & J. H. Gray (eds.), *Designing for virtual communities in the*

service of learning (pp. 338-376). Cambridge University Press.
56. House, J. & Kasper, G. (1981). Politeness markers in English and German. In: F. Coulmas (ed.), *Conversational routine* (pp. 157-185). The Hague: Mouton.
57. Hübler, A. (1983). *Understatements and hedges in English*. Amsterdam: John Benjamins.
58. Hyland, K. (1994). Hedging in academic writing and EAF textbooks. *English for Specific Purposes, 13* (3), 239-256.
59. Hyland, K. (1995). The Author in the Text : Hedging Scientific Writing. *Hong Kong Papers in Linguistics and Language Teaching, 18*, 33-42.
60. Hyland, K. (1996a). Writing without conviction? Hedging in science research articles. *Applied Linguistics, 17* (4), 433-454.
61. Hyland, K. (1996b). Talking to the Academy: Forms of Hedging in Science Research Articles. *Written Communication, 13* (2), 251-281.
62. Hyland, K. (2000). Hedges, boosters and lexical invisibility: noticing modifiers in academic texts. *Language Awareness, 9* (4), 179-197.
63. James, A. R. (1983). Compromisers in English: A cross-disciplinary approach to their interpersonal significance. *Journal of Pragmatics, 7* (2), 191-206.
64. Johansen, S. H. (2020). A Contrastive Approach to the Types of Hedging Strategies Used in Norwegian and English Informal Spoken Conversations, *Contrastive Pragmatics, 2* (1), 81-105.
65. Koprivica-Lelićanin, M. (2011). *Metadiskurs u savremenim italijanskim akademskim i novinskim člancima*. (Neobjavljena doktorska disertacija). Beograd: Filološki fakultet.
66. Kranich, S. (2011). To hedge or not to hedge: The use of epistemic modal expressions in popular science in English texts, English-German translations, and German original texts. *An Interdisciplinary Journal of Language, Discourse & Communication Studies, 31* (1), 77-99.
67. Lakoff, G. (1973). Hedges: A study in meaning criteria and the logic of fuzzy concepts. *Journal of Philosophical Logic, 2* (4), 458-508.
68. Lakoff, G. (2004). The Importance of Categorization. In: G. Aarts, B. Denison, D. Keizer, & E. Popova (eds.), *Fuzzy Grammar: A Reader* (pp. 139–179). New York: Oxford University Press.
69. Low, G. (1996). Intensifiers and hedges in questionnaire items and the lexical invisibility hypothesis. *Applied Linguistics, 17* (1), 1-37.
70. Lyons, J. (1977). *Semantics II.* Cambridge: Cambridge University Press.
71. Markkanen, R. & Schröder, H. (1997). Hedging: A challenge for pragmatics and discourse analysis. In: R. Markannen & H. Schröder (eds.), *Hedging & discourse: Approaches to the analysis of a pragmatic phenomenon in academic texts* (pp. 3-20). Berlin: Walter de Gruyter.
72. Mišković-Luković, M. (2009). Is there a chance that I might kinda sort of take you out to dinner?: The role of the pragmatic particles kind of and sort of in utterance interpretation. *Journal of pragmatics, 41* (3), 602-625.
73. Nigoević, M. (2010). Diskursne oznake u hrvatskom i talijanskom jeziku (kontrastivna analiza). (Neobjavljena doktorska disertacija). Zadar: Sveučilište u Zadru, Odjel za talijanistiku.
74. Nigoević, M. (2011). Neka načela određivanja diskursnih oznaka. *Rasprave Instituta za hrvatski jezik I jezikoslovlje, 37* (1), 121-145.
75. Nigoević, M. & Nevešćanin, A. (2011). O inicijalnim diskursnim oznakama u hrvatskom i talijanskom jeziku. *Zbornik radova Filozofskog fakulteta u Splitu, 4*, 51-56.
76. Nikolić, M. (2017). *Ograde u političkim intervjuima: kontrastiranje u engleskom i srpskom jeziku*. (Neobjavljena doktorska disertacija). Beograd: Filološki fakultet.
77. Nuyts, J. & J. Van den Auwera (2016). *The Oxford Handbook of Modality and Mood*. New York/Oxford: Oxford University Press.
78. Nuyts, J. (1993). Epistemic modal adverbs and adjectives and the layered representation of conceptual and linguistic structure. *Linguistics, 31* (5), 933-970.
79. Nuyts, J. (2001a). *Epistemic Modality, Language, and Conceptualization*. Amsterdam/Philadelphia:

John Benjamins Publishing Company.
80. Orletti, F. (1994). *Fra conversazione e discorso. L'analisi dell'interazione verbale*. Roma: Carocci editore.
81. Overstreet, M. (2011). Vagueness and hedging. In: G. Andersen & K. Aijmer (eds.), *Pragmatics of Society* (pp. 293-320). Berlin/Boston: Mouton De Gruyter.
82. Patota, G. (2006). *Grammatica di riferimento dell'italiano contemporaneo*. Novara: Garzanti Linguistica.
83. Pietrandrea, P. (2005). *Epistemic Modality. Functional Properties and the Italian System*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.
84. Portner, P. (2018). *Mood*. New York/Oxford: Oxford University Press.
85. Prince, E., Frader, J. & Bosk, C. (1982). On hedging in physician-physician discourse. In: R. J. di Pietro (ed.), *Linguistics and the professions* (pp. 83-97). Hillsdale, NJ: Ablex.
86. Prodanović, M. (2014). *Kontrastivna analiza sredstava za ublažavanje govornih činova koji ugoržavaju obraz sagovornika u engleskom i srpskom jeziku*. (Neobjavljena doktorska disertacija). Beograd: Filološki fakultet.
87. Quirk, R., Greenbaum, S., Leech, G. & Svartvik, J. (1972). A Grammar of Contemporary English. Harlow, Essex: Longman.
88. Reboul, O. (1996): *Introduzione alla retorica*. Bologna: Il Mulino.
89. Salager-Meyer, F. (1994). Hedges and textual communicative function in medical English written discourse. *English for Specific Purposes, 13* (2), 149-170.
90. Salager-Meyer, F. (1995). I think that perhaps you should: A study of hedges in written scientific discourse. *The Journal of TESOL France, 2* (2), 127-143.
91. Samardžić, M. (1995). Una proposta per la tassonomia dei connettivi testuali. *Italica Belgradensia 4*, 67-79.
92. Samardžić, M. (1999). Pragmatički konektori u savremenom italijanskom. *Riječ, 5* (1-2), 41-53.
93. Schiffrin, D. (1996). *Discourse markers*. Cambridge: Cambridge University Press.
94. Schiffrin, D. (2001). Discourse markers. Language, Meaning and Context. In: D. Schiffrin, H. Hamilton & D. Tannen (eds.), *The Handbook of Discourse Analysis* (pp. 54-75). Oxford: Blackwell.
95. Schneider, S. (1999). *Il congiuntivo tra modalità e subordinazione. Uno studio sull'italiano parlato*. Roma: Carocci editore.
96. Schourup, L. (1999). Discourse Markers. *Lingua, 107*, 227-265.
97. Sobrero, A. (2000). *Introduzione all'italiano contemporaneo. La variazione e gli usi*. Roma/Bari: Laterza & Figli Spa.
98. Stanojčić, Ž. & Popović, Lj. (2010). *Gramatika srpskog jezika*. Beograd: Zavod za udžbenike.
99. Stević, S. (1997). *Analiza konverzacije*. Beograd: FIlološki fakultet Univerziteta u Beogradu.
100. Stević, S. (2000a). Dimenzije varijabilnosti u italijanskom jeziku. *Filološki pregled, 27* (1), 95-104.
101. Stević, S. (2000b). Uređena raslojenost italijanskog jezika. *Filološki pregled, 27* (2), 105-113.
102. Stević, S. (2001a). Italijanski neostandard. *Filološki pregled, 28*, 99-109.
103. Stević, S. (2001b). Neki primeri jezičke stvarnosti – iz korpusa italijanskog i srpskog jezika. *Srpski jezik studije srpske i slovenske, 6* (1-2), 349-358.
104. Stević, S. (2010). Alcuni elementi del discorso quotidiano. *Italica Belgradensia, numero speciale*, 86-96.
105. Stubbe, M. & Holmes, J. (1995). You know, eh and other "exasperating expressions": An analysis of social and stylistic variation in the use of pragmatic devices in a sample of New Zealand English. *Language & Communication, 15* (1), 63-88.
106. Stubbs, M. (1983). *Discourse Analysis: The Sociolinguistic Analysis of Natural Language*. Chicago: University of Chicago Press.
107. Taylor, J. R. (1995). *Linguistic Categorization: Prototypes in Linguistic Theory*. Oxford: 207

Clarendon Press.
108. Terić, G. (2005). *Sintaksa italijanskog jezika*. Beograd: Filološki fakultet.
109. Trbojević-Milošević, I. (2004). *Modalnost, sud, iskaz. Epistemička modalnost u engleskom i srpskom jeziku.* Beograd: Filološki fakultet.
110. Trbojević, I. (2011). On innocence and experience: Modal hedges in health care products instructions in English and Serbian. *Filolog – časopis za jezik, književnost i kulturu, 3*, 131-140.
111. Trbojević Milošević, I. (2012). Modal Hedges in Para-pharmaceutical Product Instructions: Some Examples from English and Serbian. *Revista de Lenguas Para Fines Especificos, 18*, 71-92.
112. van Dijk, T. (1988). *News analysis: Case studies of international and national news in the press*. Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
113. van Dijk, T. (1979). Pragmatic connectives. *Journal of Pragmatics, 3*, 447-456.
114. Varttala, T. (1999). Remarks on the Communicative Functions of Hedging in Popular Scientific and Specialist Research Articles on Medicine. *English for Specific Purposes, 18* (2), 177-200.
115. Vold, E. T. (2006). Epistemic modality markers in research articles: A cross-linguistic and cross disciplinary study. *International Journal of Applied Linguistics, 16* (1), 61-87.
116. Wilson, J. (1990). *Politically Speaking: The Pragmatic Analysis of Political Language*. Oxford: Basil Blackwell.
117. Wilson, D. & Sperber D. (1995). *Relevance: Communication and Cognition*. Oxford: Blackwell.
118. Zadeh, L. A. (1965). Fuzzy sets. *Information and Control, 8* (3), 338-353.

4. Циљеви истраживања, хипотезе и очекивани резултати

Примарни циљ предложене теме докторске дисертације *Ограђивање у јавном дискурсу: контрастивна анализа италијанског и српског језика* огледа се у томе да се кроз постављени теоријски оквир и истраживање корпуса, методама квалитативне и квантитативне анализе продуби научно знање о ограђивању и оградама у јавном дискурсу у предметним језицима. Овај циљ биће остварен уз помоћ примера који ће бити сагледани са становишта прагматике и семантике, а референтни приступ, како је истакнуто, биће Фрејзерово схватање ограђивања и ограда (Fraser 1980, 1990, 1999, 2006, 2009, 2010). Поред тога, како је наговештено, биће додати и приступи других релевантних аутора како би се адекватно испитале функције ограда у одабраном корпусу.

Секундарни циљ дисертације јесте да се на основу функционалних и формалних критеријума расветле ограде које се у италијанском и српском језику употребљавају у јавном дискурсу. Будући да је већина досадашњих истраживања у вези с предметним питањем усмерена на академски, медицински или новински дискурс, кандидаткиња ће се фокусирати на јавни дискурс и издвојити прагматичке и семантичке функције које ограде у њему врше. Такође, утврдиће да ли у италијанском и српском језику постоје иста или слична средства ограђивања. Настојаће и да на основу постојеће класификације, а у зависности од функција и карактеристика ограда из свог корпуса, понуди одговарајућу таксономију. Осим тога, покушаће да утврди и да ли примери ограда екстрахованих из корпуса могу бити носиоци функције дискурсних маркера. Тиме ће настојати да пружи допринос и изучавању дискурсних маркера, што је такође значајно јер питање функције дискурсних маркера још увек није јасно расветљено у науци о језику.

Поред наведених, кандидаткиња издваја и терцијарни циљ који се тиче фреквентности употребе ограда у оквиру одабраног корпуса. У корпусу који је предложен за ово истраживање биће представљен *живи језик*, тј. биће забележени примери ограђивања из свакодневног живота. Пажљиво анализирање дискурса у емисијама водећих националних емитера на телевизији и радију, затим у интервјуима, дебатама, вестима из области економије, политике, друштва, науке, технологије, спорта и здравља, дакле из већег броја сфера јавног живота, помоћи ће да се остваре претходно постављени циљеви. Делови корпуса који буду екстраховани из усмене комуникације биће преточени у писану форму, ради лакшег претраживања примера ограда приликом анализе. Настојаће се да селекција примера буде извршена према актуелности садржаја, степену гледаности

и читаности формата у којем се јављају. Оваквим избором примера илустроваће се језичка стварност и прецизније приказати употреба ограда у савременом италијанском и у савременом српском језику.

У свом истраживању кандидаткиња ће настојати да докаже неке од издвојених почетних хипотеза:

Хипотеза 1: претпоставља се да у италијанском и српском језику постоје иста или слична средства ограђивања;

Хипотеза 2: претпоставља се да ће се прагматичке и семантичке функције ограда у оба језика подударати;

Хипотеза 3: функционални критеријуми примењени на корпус показаће, како се претпоставља, сличности у функцијама ограда, док ће формални критеријуми потврдити да ограде у предметним језицима припадају различитим граматичким категоријама (Fraser 2010: 22);

Хипотеза 4: претпоставља се да ће се у контрастираним деловима корпуса наћи подједнак број примера ограда у италијанском и у српском језику, односно да се фреквентност употребе ограда у два дата језика неће битно разликовати.

Очекивани резултати овако представљеног истраживања налазе своју реализацију у следећим сегментима:

1. употпуњавање слике теоријског оквира научних истраживања о средствима ограђивања, као и продубљивање сазнања о датом проблему;
2. расветљавање функција, употребе и фреквентности ограда у јавном дискурсу у предметним језицима, као и појашњење питања преклапања функција ограда и дискурсних маркера;
3. откривање, уз помоћ примењених метода, могућих сличности и разлика у употреби ограда у два језика који су предмет анализе;
4. произвођење импликација које би пронашле своје место у примењеној лингвистици, односно настави страних језика, пре свега италијанског за србофоне ученике, као и у оквиру сложеног преводилачког процеса везаног за италијански и српски језик.

5. *План рада и методе истраживања*

Дисертација ће се састојати из неколико поглавља која ће пружити систематичан увид најпре у теоријску потпору рада, а затим и у начин прикупљања података, анализу испитиваних појмова, дискусију и закључке. Могуће је, како кандидаткиња напомиње, да ће одређени делови у току писања дисертације бити измењени, али се срж и структура рада неће мењати.

Први део рада чини уводно поглавље у којем ће се начинити осврт на предмет проучавања и представити садржај или план рада по поглављима. Потом ће бити предочене лингвистичке дисциплине које нуде темељ за дато истраживање (анализа дискурса, прагматика и семантика). Приказаће се контрастивна анализа на основу које ће се анализирати прикупљена корпусна грађа.

Следи други део који ће бити посвећен дефинисању основних појмова, као и прегледу литературе на тему ограда, од првих до новијих студија посвећених овом проблему. Понудиће се ретроспектива досадашњих изучавања ограда и приступа које ће бити од највеће помоћи у анализи ових појмова. Детаљно ће бити размотрен и референтни приступ који је узет за полазну тачку у овом истраживању. У оквиру овог поглавља кандидаткиња ће упознати научну публику и са корпусима аутора који су испитивали појам ограда и детаљније ће истражити да ли постоје студије које су се бавиле питањем ограда у јавном дискурсу. Потом ће се посветити и изучавању појма јавног дискурса у доступној литератури. Посебно ће испитати одлике дискурсних маркера да би се стекао увид у студије које могу бити потпора у испитивању ограда чија се функција преклапа са функцијом дискурсних маркера.

Након што друго поглавље буде усмерено на теоријско утемељење тезе, на основу чега ће се даље анализирати и класификовати примери ексцерпирани из корпуса, следи треће поглавље које ће се односити на методологију рада. Представиће се методолошки оквир који одговара датом истраживању и дефинисати циљеви и хипотезе. Детаљно ће бити описан сакупљени корпус и

начин прикупљања грађе, као и критеријуми који су успостављени како би се корпусни примери примерено анализирали. По потреби ће се укључити и прилози у виду илустрација, табела и сличног, у циљу илустровања квантитативног односа употребе прикупљених примера ограда из оба језика.

Након методолошког оквира, следи поглавље у коме се анализира корпус. У једном одељку анализирају се примери ограда на италијанском, а у другом примери на српском језику. Феномен ограда ће бити анализиран према наведеном теоријском оквиру, а потом ће примери ограда бити сврстани у постојећу класификацију. Кандидаткиња ће утврдити прагматичке и семантичке функције средстава ограђивања, као и фреквенцију њиховог јављања у корпусу. У једном од наредних одељака уследиће контрастивна анализа примера ограда у италијанском и српском језику. Уочиће се постојеће сличности и разлике у употреби и фреквентности ограда у предметним језицима и указати на могућу еквиваленцију у њиховој употреби у датим језицима. Један одељак биће посвећен анализи примера који осликавају функције ограда и дискурсних маркера. У том делу биће направљена јаснија разлика између ограда које доприносе и оних које не доприносе семантичком значењу исказа, како би се установила дистинкција између ограда и дискурсних маркера.

Након ових сегмената, следи поглавље посвећено дискусији, у оквиру које ће се на основу спроведених анализа размотрити да ли су испуњени циљеви датог истраживања и да ли су потврђене постављене хипотезе. Осим тога, биће преиспитана иницијална полазишта и очекивања, у вези с претпоставком да ограђивање постоји у оба језика, да се реализује еквивалентним средствима, да се његове семантичке и прагматичке функције подударају. Поред функционалних, указаће се и на испуњеност формалних критеријума, тако што ће се сагледати граматичке категорије ограда у оба језика. Тиме ће се у овом поглављу направити паралела између употребе ограда у италијанском и српском језику.

Последњи део тезе представљају закључна разматрања у оквиру којих ће бити резимирано спроведено истраживање. Кандидаткиња ће изнети закључке о анализираним подацима и добијеним резултатима, као и о њиховој практичној примени у настави и превођењу. Затим, указаће на могући научни допринос предложене дисертације, као и на њене евентуалне недостатке, истичући уједно и перспективу за потоње студије на тему ограђивању у италијанском и српском језику.

VII ЗАКЉУЧАК СА ОБРАЗЛОЖЕНОМ ОЦЕНОМ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ КАНДИДАТА

На основу наведених података о кандидату, Комисија констатује да је мср Јована Базић подобна за израду докторске дисертације.

На основу постављених циљева и очекиваних резултата, Комисија констатује да је предложена тема подобна за израду докторске дисертације из области италијанистике, контрастивне лингвистике, анализе дискурса, прагматике и семантике.

На основу наведених података о предложеном ментору, Комисија констатује да је доц. др Невена Цековић подобна за ментора предложене докторске дисертације.

На основу изнетог, Комисија предлаже Наставно-научном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да донесе позитивне оцене о подобности кандидата мср Јоване Базић и предложене теме докторске дисертације „Ограђивање у јавном дискурсу: контрастивна анализа италијанског и српског језика“, а да за ментора именује др Невену Цековић, доцента Филолошког факултета Универзитета у Београду.

Место и датум: Београд, 17. мај 2022. године

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

1._____

др Саша Модерц, редовни професор (председник Комисије)
Универзитет у Београду – Филолошки факултет

2._____

др Наташа Јанићијевић, доцент
Универзитет у Београду – Филолошки факултет

3._____

др Тијана Кукић, доцент
Универзитет у Крагујевцу – Филолошко-уметнички факултет